

Bilişim ve teknoloji çağı olan günümüzde dünyanın herhangi bir köşesinde meydana gelen olaylardan anında haberdar olmaktadır. Ayrıca bizden binlerce kilometre uzaklarda yaşanan gelişmeler çok kısa bir sürede bizi etkiler hale gelmiştir. Yani küreselleşen dünya adeta bir köy kadar küçülmüştür. İşte bu nedenle insan dünyanın her köşesinden haberdar olmalı, her bölgenin coğrafi konumunu ve özelliklerini bilmeli ki yaşadığı dünyaya yabancılaşmasın.

COĞRAFİ KONUM

Dünya üzerindeki herhangi bir yerin bölgenin veya noktanın coğrafi koordinat sistemlerine, beşeri ve fiziki coğrafya özelliklerine göre yerin belirlenmesidir. **Matematik konum** ve **özel konum** olarak ikiye ayrılır.

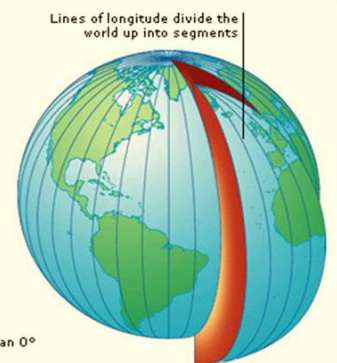
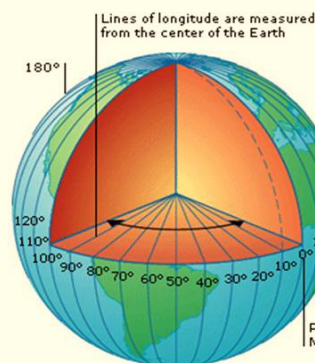
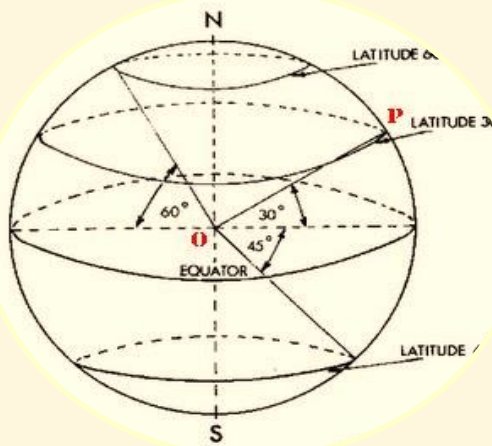
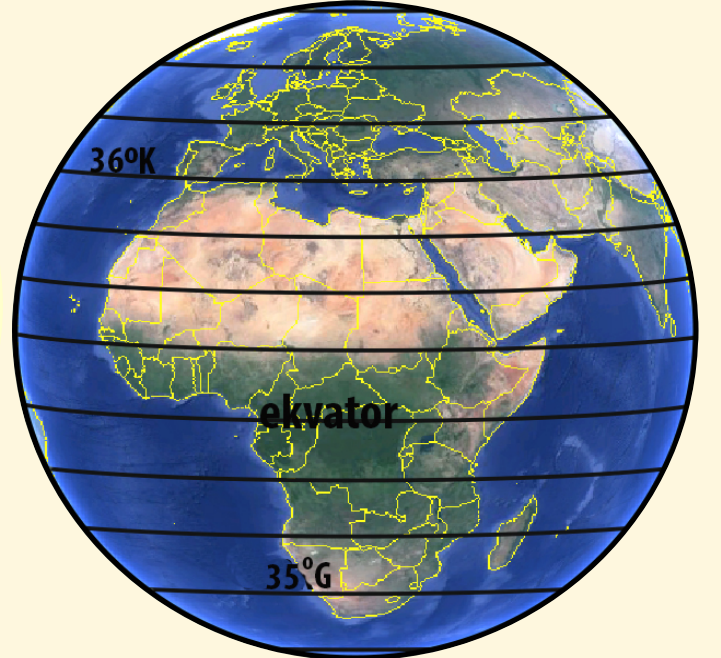
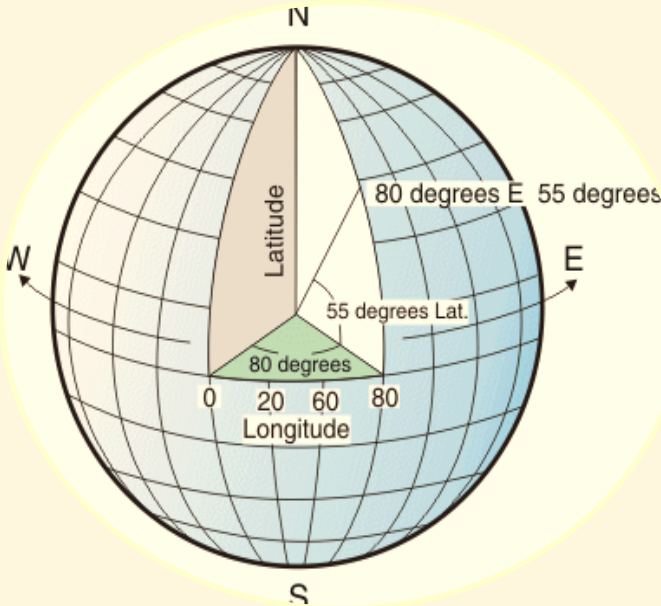
A)

Matematik Konum

Herhangi bir ülke, bölge veya noktanın başlangıç paraleli ekvator ve başlangıç meridyeni greenwiche uzaklığının ($34^{\circ} 20' 30'' D$; $40^{\circ} 50' 30'' K$) derece, dakika, saniye olarak ifade edilmesidir. Yerkürenin yüzeyinden geçtiği varsayılan çember (paralel), ve yarım daireler olan meridyenler matematik konumun önemli kavramlarıdır. Bu nedenle paralel ve meridyenlerin özelliklerini bilmek önemlidir.

PARALELLER

Kutuplarda basık olan geoit dünya üzerine çizilebilecek en uzun çembere ekvator (40.076 km) denir. Ekvator yerküreyi iki eş parçaya bölmektedir. Ekvatora paralel olarak geçtiği varsayılan çembere paralel denir.

PARALELLERİN ÖZELLİKLERİ

- ✦ Yer eksenini ile ekvator yarıçapının kesiştiği noktadan itibaren 1° 'lik aralıklarla çizilmiştir.
- ✦ Doğu – batı yönlü uzanırlar.
- ✦ Başlangıç paraleli Ekvator 0° 'dir.
- ✦ Ardışık iki paralel arası mesafe eşit olup 111 km 'dir.
- ✦ Ekvatorun kuzeyinde 90 güneyinde 90 toplam 180 paralel çemberi vardır.

- ✦ En uzun paralel çemberi Ekvator (40.076 km) olup paralellerin boyları kutuplara gidildikçe kısalır.
- ✦ 90° kuzey ve güney paralelleri nokta şeklinde olduğu için kutup noktaları olarak ifade edilir.
- ✦ Kutuplara doğru paralellerin dereceleri büyür.
- ✦ Paraleller arası mesafenin eşit olması nedeniyle kuzey – güney yönlü kuş uçuşu mesafeler hesaplanabilir.

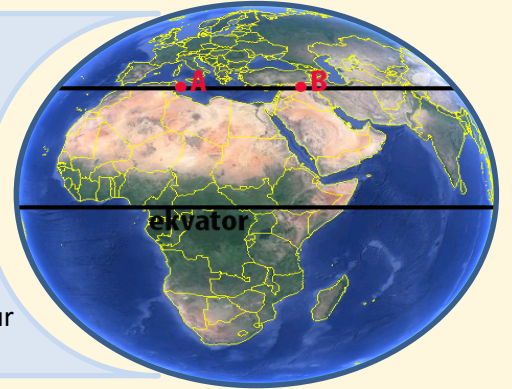

Coğrafi konum belirlenirken iki paralel çemberi arasında kalan noktaların konumu derce, dakika saniye olarak ifade edilir. $1^\circ = 60' = 60''$ yandaki haritada X noktasının konumu:

$X = 40^\circ 22' 35'' \text{K}$ şeklinde ifade edilir.

AYNI PARALEL ÇEMBERİ ÜZERİNDE BULUNAN A VE B NOKTALARININ:

- ✦ Ekvatora olan kuş uçuşu uzaklıkları aynıdır.
- ✦ Çizgisel hızları aynıdır.
- ✦ Güneş ışınlarının yıl içerisinde yatay düzleme düşme açıları aynıdır.
- ✦ Yıl içerisindeki gece gündüz süre farkları aynıdır.
- ✦ Yıl içerisinde grup ve tan süreleri aynıdır.
- ✦ Yatay düzleme yerleştirilen cisimlerin yıl içerisindeki gölge boyları aynıdır.

AYNI PARALEL ÇEMBERİ ÜZERİNDE BULUNAN A VE B NOKTALARININ:

- ✦ Yerel saatleri farklıdır.
- ✦ Saat dilimleri farklıdır.
- ✦ Yerel saat farkına göre güneşin doğuş ve batış saatleri farklıdır.
- ✦ Meridyenleri farklıdır.

